

Nieuwsbrief VGVZ

Bestuur & stafbureau,
werkvelden & sectoren

Nummer 46 – maart 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Nieuws van bestuur en stafbureau	2
Vereniging en bestuur	2
Corona en GV	2
Publiciteit & Personalia	4
Werkveld Verpleeg- en verzorgingshuizen	6
Werkveld Psychiatrie	6
Werkveld Jeugdzorg	8
Werkveld Geestelijke verzorging thuis	8
Protestantse sector	8
Katholieke sector	9

*Dank je wel voor alles wat je in
deze tijd tot bloei laat komen!*

Namens bestuur en staf van de VGVZ

Nieuws van bestuur en stafbureau

Vereniging en bestuur

De aanhoudende corona-maatregelen maken het nog steeds moeilijk om langere tijd vooruit te kijken. Hoewel we allemaal erg uitzien naar gelegenheden waarop we elkaar als collega's weer fysiek kunnen treffen lijkt dit de komende maanden nog niet haalbaar.

Het bestuur heeft daarom de volgende besluiten genomen:

- De viering van het 50-jarig bestaan van de VGVZ wordt doorgeschoven naar 2022.
- Er zal in juni niet zoals gebruikelijk een fysieke ALV met symposium zijn.
- We houden serieus rekening met één of meer fysieke bijeenkomsten in oktober van dit jaar. Zo mogelijk zal het gaan om de ALV, met een Open Platform-achtig treffen waarop we elkaar kunnen ontmoeten, en tevens terugkijken en vooruitblikken.

Houd de agenda op de website en de regelmatige Nieuwsflitsen in de gaten voor updates.

Corona en GV

Internationaal onderzoek geestelijk verzorgers tijdens eerste golf

Na signalen van geestelijk verzorgers dat de COVID19-pandemie groot effect had op hun werk en op henzelf, besloot ERICH al snel tot een onderzoek hiernaar, samen met internationale partners. Een online vragenlijst bevroeg eind mei 2020 in totaal 1657 geestelijk verzorgers uit 36 landen naar wat er kon, wat er veranderde, wat de impact was op de geestelijk verzorgers, de patiënten, de organisatie. De resultaten zijn nu gepubliceerd in een [\(open access\) nummer van JPCC](#).

Belangrijkste resultaten:

1. Geestelijk verzorgers misten vooral het lijfelijk aanwezig zijn bij patiënten/bewoners.
2. Het potentieel van geestelijke verzorging is te weinig ingezet door zorgorganisaties.
3. Veel creativiteit leidde tot nieuwe werkvormen, die uitnodigen tot verder onderzoek en scholing.
4. Vaak sprak men van moreel gekwetst-zijn omdat essentiële geestelijke zorg aan mensen in nood niet verleend kon worden.

Meer informatie is te vinden op de website van [ERICH](#).

Joost Verhoef, coördinator ERICH Nederland

Ervaringen van collega's

Om als collega's van elkaars ervaringen te leren is het afgelopen jaar veel gebruik gemaakt van

- De [corona-pagina's](#) op de VGVZ-website. Hier vind je gebundelde 'best practices' over onder andere werken op afstand, (digitale) herdenkingen, zorg aan medewerkers en nazorg. Ook vind je er steeds de meest actuele versie van de [Richtlijn voor geestelijk verzorgers](#) (nu versie 7.0, van 25 maart 2021).
- De [LinkedIn-pagina van de VGVZ](#) is een uitwisselingspagina voor leden waarop je goede ervaringen of juist vragen kunt delen.

Triage, ethiek en aansprakelijkheid

Het is niet te hopen dat het zo ver komt, maar het is mogelijk dat geestelijk verzorgers worden ingezet in triageteams op de IC, zoals beschreven in de richtlijn *Draaiboek Triage op basis van niet-medische overwegingen voor IC-opname ten tijde van fase 3 in de COVID-19 pandemie*. Dat kan leiden tot vragen over de aansprakelijkheid van geestelijk verzorgers als er klachten volgen op beslissingen van een triageteam. De VGVZ is daarover in gesprek gegaan met de KNMG en de federatie van beroepsorganisaties FBZ en brengt het volgende onder de aandacht van alle leden.

Geestelijk verzorgers nemen vaker deel aan overlegstructuren die behandelbeslissingen beïnvloeden of zelfs bepalen. Een triageteam op de IC is daar een voorbeeld van, maar ook een moreel beraad of ethisch consult op allerlei andere plekken in de zorg. Het is altijd mogelijk dat zo'n beslissing onderwerp wordt van een klacht of een juridische procedure. Daarbij is het dan van belang hoe de inzet van de deelnemer in het overleg vorm krijgt.

Als een geestelijk verzorger in opdracht van de werkgever gesprekleider of deelnemer is in een moreel beraad, ethisch consult biedt in een concrete casus, of lid is van een triageteam, **is de aansprakelijkheid niet persoonlijk maar ligt bij de werkgever**. Net als andere zorgverleners in dienstverband hoeft een geestelijk verzorger daar geen gevolgen voor te vrezen of er persoonlijk verzekerd voor te zijn.

De geestelijk verzorger brengt in al deze gevallen een eigen expertise in die onderdeel is van de beslissing of het advies, maar is niet de eigenaar van de beslissing of het advies. Voorwaarde is wel dat de geldende richtlijnen voor die werkzaamheden gevolgd worden. In het geval van triage op de IC is dat het [Draaiboek van de FMS/KNMG](#). We raden geestelijk verzorgers van ziekenhuizen aan het goed tot zich te nemen en klaar te zijn voor de inzet in het geval van fase 3c/code zwart.

Ralf Smeets, stafbureau

Geestelijke Verzorging Thuis

Op dit moment wordt aan alle kanten hard gewerkt aan het bouwen van een infrastructuur voor geestelijke verzorging thuis ná de subsidiefase. Deze loopt eind van dit jaar af, en het is de bedoeling om een solide regeling voor de komende jaren te maken waarin de werkzaamheden van de geestelijk verzorger thuis op een goede manier doorgang kunnen vinden. Op dit moment voert het Ministerie van VWS gesprekken over de inrichting van een betaalkantoor. Dat vraagt een goed en sluitend systeem, waarbij ook gekeken moet worden naar de rol van de Centra voor Levensvragen. Zeer binnenkort wordt gestart met de oriëntatie op de inrichting van een Expertisecentrum GV Thuis. De VGVZ heeft zich steeds sterk gemaakt voor de oprichting daarvan.

Donderdag 25 maart wordt hierover binnen de deelprojectgroep Randvoorwaarden en Praktijkcriteria, samen met een aantal experts uit het land, verder gesproken.

Robert Koorneef, directeur

Onlangs verscheen [Nieuwsbrief GV Thuis nr3](#).

De update geeft een actueel overzicht van de activiteiten rond zingeving, communicatie, onderwijs, onderzoeken en de plaats van geestelijke verzorging in de regio bij netwerken en Centra voor Levensvragen. Ook is er een handig overzicht met meer links om te delen in je netwerk.

Studiedagen

Verschillende werkvelden en sectoren zijn ondanks de beperkende omstandigheden toch bezig een webinar of zelfs al een live studiedag te organiseren. Zie hiervoor verderop in deze Nieuwsbrief.

Via de maandelijkse Nieuwsflits blijf je op de hoogte van de actuele agenda.

Publiciteit & Personalia

Publiciteit

- Collega Beatrijs Hofland schreef een prachtig [boek](#) over *Nieuwe nabijheid – zingeving in coronatijd*. We kijken mee door haar ogen van en horen wat er gebeurt in kleine ontmoetingen met grote resonantie.
- De website geestelijkeverzorging.nl ontwikkelt zich steeds meer tot vindplaats van goede informatie voor verschillende doelgroepen. Denk aan patiënten / cliënten, professionals, verwijzers en bestuurders. Ook voor geestelijk verzorgers is er goed [PR-materiaal](#) te vinden, zoals een algemene PowerPoint over geestelijke verzorging, en een keuzehulp, maar ook posters en visitekaartjes.

TGV 101

Onder het motto *Blijf nieuwsgierig en word een betere geestelijk verzorger* komt nieuwsgierigheid in het maart-nummer op allerlei manieren aan bod. In het interview vertelt Brenda Mathijssen over haar nieuwsgierigheid naar wat rituelen met mensen doen. Anja Visser stimuleert de nieuwsgierigheid in haar artikel over het lezen van wetenschappelijke artikelen. Nienke Fortuin en Eva Ouwehand presenteren elk hun promotieonderzoek en wat hen daarin geïnspireerd en gefascineerd heeft. En ook de casestudy van Soerish Jaggan en Reijer de Vries over hindoe geestelijke verzorging weerspiegelt nieuwsgierigheid.

Poëzie is eveneens bij uitstek geschikt om verwondering over en nieuwsgierigheid naar mens en wereld uit te drukken en te benaderen. Eric de Rooij gaat daar in zijn boekessay nader op in; hij schreef trouwens ook een gedicht voor dit nummer. Jody van der Velde presenteert een bijzonder fotoproject in de ouderenzorg en Ina Brouwer bespreekt de fascinerende film *Corpus Christi*. Ten slotte zullen ook de columns, de bijdrage aan De Etalage en enkele boekrecensies een beroep doen op uw nieuwsgierigheid.

Personalia

Wij ontvingen bericht van het overlijden van oud-collega Sybren Poelman. Sybren overleed in januari op 70-jarige leeftijd. Hij heeft vanaf 2003 gewerkt als geestelijk verzorger in het Antonius-ziekenhuis in Sneek en was ook actief binnen de VGVF, de vereniging van geestelijk verzorgers in Friesland. Zijn betrokkenheid bij de VGVZ dateert alweer van een aantal jaren geleden, maar we gedenken hem met dankbaarheid en respect.

Nieuws van de werkvelden en sectoren

Verpleeg- en verzorgingshuizen

Bel-actie Nieuwe nabijheid!

Als werkveldraad begonnen wij een bel-actie vanuit de wens om van onze collega's te horen hoe het met hen gaat in deze tijden. We gingen het gesprek zo open mogelijk in en wilden kijken waar de geestelijk verzorgers ook zelf mee kwamen. Zo nodig om opgevangen signalen naar een hoger niveau te tillen.

We hebben met 8 mensen zo'n 50 collega's benaderd. Over die verhalen en onze eigen werkervaringen hebben we ook met elkaar gesproken. De mensen van de werkveldraad zijn Bart Niek van de Zedde, Brecht Molenaar, Thecla van Aart en Marjanne Lam. Als bellers schoven ook nog aan: Alice van der Laan, Beatrijs Hofland, Caroliene van Waveren en Eline van der Giessen.

We hebben in een soort brief verslag gedaan van onze bevindingen, en willen die graag delen met onze collega's in het werkveld en zeker ook met de mensen die gebeld zijn. We zoeken naar een geschikte manier om dat te doen. Jullie horen dus nog van ons!

Meditatieve muziek

Voor ouderen met dementie maakte Arjanne Holsappel (vrijwilliger bij zorginstelling QuaRijn) een website met Nederlandse volksliedjes. De liederen zijn op meditatieve wijze ingespeeld in combinatie met rustige beelden. Inmiddels heeft ze ook bekende kerkelijke liederen opgenomen (waaronder Johannes de Heer).

In een [filmpje](#) vertelt ze er zelf wat over. Naar ons idee kan het filmpje goed gebruikt worden om door te sturen naar bijvoorbeeld welzijnsmedewerkers/activiteitenbegeleiders op de pg-afdelingen.

Dus: geef het door en doe er zelf je voordeel mee!

Meer over Arjanne (waaronder contactinformatie) vind je via haar [website](#).

Marjanne Lam

Werkveld Psychiatrie

Betrokken bij nieuwe module

Het werkveld is nauw betrokken bij de ontwikkeling van een *Generieke Module Psychische Hulpverlening, Zingeving en Spiritualiteit* (werktitel). Het AKWA (dat kwaliteitsstandaarden voor de GGZ ontwikkelt) begeleidt hiervoor een diverse groep professionals en vertegenwoordigers van cliënten en familie onder voorzitterschap van psychiater en hoogleraar aan de UvH, Arjan Braam. De aanvraag om de module te ontwikkelen is gedaan door de V&VN (vereniging van verpleegkundigen).

Vanuit de VGVZ zijn Ben de Boer en Marijn Gilhuis als schrijvers betrokken bij dit project, met daaromheen een groep geestelijk verzorgers uit de verschillende sectoren als meelezers. De planning is dat in het najaar de module klaar is.

In dit proces willen we graag met jullie in gesprek. Dat doen we tijdens de ledenraadpleging en een studiedag. Hieronder meer daarover.

Ledenraadpleging

De Werkveldraad Psychiatrie organiseert op **donderdag 8 april van 15.00 - 17.00 uur** een ledenraadpleging. Door de corona-omstandigheden zal die online plaatsvinden.

Programma:

- Welkom
- Presentatie over de Generieke Module Psychische Hulpverlening, Zingeving en Spiritualiteit (werktitel) door Marijn Gilhuis. Collega's Marijn Gilhuis en Ben de Boer schrijven mee aan deze module. Naar verwachting zal deze in het najaar van 2021 uitkomen.
- Pauze
- Inhoudelijk gesprek over de presentatie in kleine groepjes
- Korte digitale terugkoppeling van de groepsgesprekken
- Afsluiting met onder meer aandacht voor de volgende vraag aan jullie: wat verdient volgens jullie (meer) aandacht van de Werkveldraad?

We hopen dat veel mensen aansluiten bij deze online bijeenkomst!

Aanmelding:

Meld je aan per mail bij [Kees Verduijn](#).

Begin april krijg je dan de link toegestuurd waarmee je kunt inloggen.

Kees Verduijn

Studiedag

Op **dinsdag 23 november 2021** is de tweejaarlijkse studiedag van de Werkveldraad Psychiatrie. Het thema lag dit keer voor het oprapen. Zingeving is 'hot' en geestelijk verzorgers in de GGZ werken steeds minder op een eiland. Ze worden betrokken bij zorg en behandeling. De aandacht voor herstel zorgt voor samenwerking met ervaringswerkers. Door de vermaatschappelijking en ambulantisering organiseren geestelijk verzorgers projecten met buurtpastores of sociaal opbouwwerkers. En nu is er dan - bijna - de Generieke Module Psychische Hulpverlening, Zingeving en Spiritualiteit (werktitel).

Alle reden om hierover met elkaar in beraad te gaan. Hoe ziet de gedeelde zorg voor zingeving er anno 2021 uit? Wat is de bijdrage van de geestelijke verzorging daarin? Hoe krijgt de samenwerking met andere disciplines gestalte? Welke ontwikkelingen zien we? In de ochtend laten we ons bijpraten door inspirerende sprekers.

Voor het middagprogramma zijn we op zoek naar 'good practices' van geestelijk verzorgers die een vruchtbaar samenwerkingsverband zijn aangegaan rondom zingeving binnen de eigen organisatie, met

naasten of in de buurt. Heb je ervaringen die het waard zijn om met anderen te delen en vind je het leuk om hierover te vertellen? Laat het ons weten en stuur een berichtje naar [Gerline de Jong](#). En zet 23 november vast in je agenda.

De voorbereidingsgroep

Robin Knibbe, Ben de Boer, Anton Stegeman, Angélique Rijlaarsdam, Gerline de Jong

Werkveld Jeugdzorg

Werkveld jeugdzorg in coronatijd

Het Werkveld jeugdzorg komt op dit moment, vanwege de coronamaatregelen, digitaal bij elkaar. De belangrijkste functie is collegiale ondersteuning. Velen werken als solist op een locatie. Uitwisseling van digitale mogelijkheden wordt positief gewaardeerd. We onderzoeken hoe in de nabije toekomst deze groep intervisie een plaats kan krijgen.

Alida Groeneveld

Werkveld Geestelijke verzorging thuis

Werkveldduo Geestelijke verzorging thuis

Leden: Maurice van der Put, Godelieve van Liebergen

Hierbij een signaal van uit het werkveld-duo van de GV thuis. Ja, je leest het goed: de werkveldraad is niet langer een raad, maar een duo geworden want we bestaan nog maar uit twee mensen. Dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor onze slagvaardigheid. Komend jaar concentreren we ons op het hoogstnoodzakelijke. Dat wil zeggen dat we aanspreekpunt blijven binnen de vereniging voor bestuur, stafbureau en collega's inzake vragen over de GV thuis. Daarnaast willen we het systeem van de regioaanspreekpunten uitbouwen om nog beter voeling met de basis te kunnen krijgen. En we organiseren het kenniscafé in het najaar aan de hand van de uitkomst van de enquête die afgelopen najaar 2020 is gehouden.

Protestantse sector

Conferentie 'Palliatieve zorg in multireligieus perspectief' op 22 maart 22!

De protestantse sectorraad organiseert in samenwerking met andere levensbeschouwelijke sectoren een gezamenlijke conferentie over palliatieve zorg. Nu ook steeds meer collega's gevaccineerd zijn,

durven wij te dromen over een fysieke conferentie dag! Op deze dag willen we graag als collega's afkomstig uit verschillende sectoren met elkaar in gesprek zijn over de betekenis van palliatieve zorg in multireligieus perspectief. Wat dragen wij bij aan een waardevol afscheid voor de patiënt en haar naasten? Wat belemmert ons in een goede uitoefening van ons vak? Lijkt het je leuk om mee te denken en mee te helpen organiseren? Stuur dan een mail naar [Anja Bruijkers](#) of [Simone Visser](#).

Katholieke sector

Hardheidsclausule

In een brief gedateerd 26 februari 2021 berichten de VGVZ en de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV) het eenzijdig voornemen tot beëindiging van de hardheidsclausule. De Katholieke Sectorraad had hier geen weet van. In reactie heeft de Raad op 8 maart een brandbrief gestuurd naar zowel de vereniging als de stichting om te protesteren tegen de gang van zaken. De VGVZ heeft toegezegd deze brief mee te nemen in zijn volgende reguliere bestuursvergadering deze maand. De Raad adviseert degene die het betreft in ieder geval zelf bezwaar aan te tekenen bij de SKGV en de VGVZ met verwijzing naar de uitspraak van het College van Beroep dd. 8 juni 2018. Omdat wij graag willen weten om wie het gaat, verzoeken wij hen een afschrift te sturen aan de [katholieke sectorraad](#).

Katholieke landdag maandag 8 november 2021

De Katholieke landdag staat gepland voor maandag 8 november van dit jaar. Het thema zal zijn: *Zin in Muziek? - kansen en mogelijkheden voor muziek in het werk van de geestelijk verzorger*. We houden goede hoop dat de landdag dit jaar wel door kan gaan. Dus noteer het vast in jullie agenda.

Nieuw sectorraadslid

We zijn blij om te kunnen melden dat Quang Nguyen is toegetreden tot de sectorraad. Hij werkt als geestelijk verzorger bij de Pompestichting, forensische psychiatrie (tbs).

Studiepunten

We merken als Raad dat het niet meevalt om punten te vergaren voor herregistratie. Dit komt deels door de extra werkdruk door Covid-19 maar ook omdat heel veel studiedagen en cursussen uitgesteld worden. Wij hebben dit onder de aandacht gebracht bij de betreffende instanties. Helaas hebben we tot op heden nog geen afdoende antwoord gekregen.

Leesgroep

Begin dit jaar is de leesgroep vanuit de Raad wederom gestart. De te lezen titels zijn vastgesteld, te weten:

- Het tekort van het teveel (D. Denys)
- Moraal voor de 21e eeuw (J. Sacks)
- De meester en Margarita (M. Boelgakov)

- Alle dingen nieuw (E. Borgman).

De leesgroep levert per jaar 6 accreditatiepunten op, voor de categorieën spiritualiteit en deskundigheidsbevordering elk 3.

De data waarop we bij elkaar komen, zijn nog niet bekend. Als het weer kan, komen we in de avond in Utrecht bijeen. Deelname is nog mogelijk. U kunt zich per [mail](#) aanmelden.

Samenwerking gezamenlijke conferentie palliatieve zorg bezien vanuit verschillende sectoren

Palliatieve zorg is een steeds groter wordend onderdeel van ons werk als geestelijk verzorger. In hoeverre speelt het eigen levensbeschouwelijk domein een rol in hoe we werken? Opend religie deuren of werpt het vooral grenzen op, wanneer het gaat over het schemergebied tussen leven en sterven? De protestantse sectorraad wil graag met de andere levensbeschouwelijke sectoren optrekken om op 22 maart 2022 een conferentie te organiseren over 'palliatieve zorg met hart en ziel'.

Lijkt het je leuk om mee te denken en mee te helpen organiseren?

Stuur dan een mail naar [Anja Bruijkers](#) of [Simone Visser](#).

Gegevens bestuur en raden VGVZ

Namen en contactgegevens vindt u [hier](#).

Wijzigingen

Graag houden wij ons ledenbestand zo up-to-date mogelijk. Geef daarom wijzigingen in uw e-mailadres of in uw andere gegevens (werk of privé) door aan ledenadministratie@vgvz.nl.

Agenda

Activiteiten van de werkvelden en sectoren worden ook vermeld op de website van de VGVZ. Voor het aanmelden van activiteiten kunt u een mail sturen naar het [secretariaat](#).

Volgende Nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief verschijnt november 2021. Kopij kunt u **voor 1 november 2021** aanleveren bij het [secretariaat](#) van de VGVZ.

Tussendoor verschijnen steeds Nieuwsflitsen met korte, actuele berichten.